ಫೋಟೋಗಳನ್ನು ಓದುವ ಬಗೆ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಫೋಟೊದ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕಥೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಉಪಕಥನಗಳೂ ಒಳಕಥನಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಫೋಟೊಗಳಲ್ಲಿನ ಬಿಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಸಂದೇಶಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಸೂಚ್ಯವಾದ ಸಂಕೇತಗಳೂ ಅಡಗಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಸೂಚನೆ-ಸಂಕೇತಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವ ಕಣ್ಣು ನಮ್ಮದಾಗಲು ಒಂದಷ್ಟು ಸಿದ್ಧತೆ ಬೇಕು. ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಬಿಂಬಜನ್ಯ ಸಂವಹನವನ್ನು ಹಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಈ ಬರಹ, 'ಸುದ್ದಿ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ'ಗಳನ್ನು ಓದುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

■ .... ರವಿಕುಮಾರ್ ಕಾಶಿ

ಓದುಗ ನೋಡುಗನಾದಾಗ

ಒಂದು ಚಿತ್ರವು ಸಹಸ್ರ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಮ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾವಿಂದು ಬಿಂಬಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆ. ಛಾಯಾಚಿತ್ರಣದ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಫೋನ್‌ಗಳಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಕಾರರೇ. ಅಂತರ್ಜಾಲದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಬಿಂಬವೇ. ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಸರಣದ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ. ಬಹುತೇಕ ಟಿ.ವಿ.ಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಚಿತ್ರಗಳೇ ಮುದ್ರಣಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲೂ ಬಳಕೆಯಾದರೂ ಅಲ್ಲೊಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಸಹ ಸುದ್ದಿಗೆ ಅಧಿಕೃತತೆ ಬರಲು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಪರಿಪಾಠ ಇದ್ದರೂ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪಾದಕೀಯ, ಸುದ್ದಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಇವೆಲ್ಲ ಇರುವುದರಿಂದ ಓದುಗನಿಗೆ ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲ ಪುಟದಲ್ಲಿನ/ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿನ ಚಿತ್ರದಿಂದ ಆಕರ್ಷಿತನಾದರೂ ನೋಡುಗರು ಮಿಕ್ಕ ಬರಹವನ್ನೂ ಓದುವುದರಿಂದ ಆ ಚಿತ್ರದ ಗ್ರಹಿಕೆ ಬೇರೆಯದೇ ಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ದೃಶ್ಯಮಾಧ್ಯಮದ ಹೆಚ್ಚಾದ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಓದುಗ ನೋಡುಗನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಟಿ.ವಿ. ಸುದ್ದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ತೋರಿಸಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆ ಬಿಂಬವು ಸುಪ್ತಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಇಳಿದು ಮಿಕ್ಕ ವಿವರಗಳು ಮರೆಯಾಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಓದುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಏಕಾಗ್ರತೆ ನೋಡುವಾಗ ಬೇಕಾಗದಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಸುಲಭ. ನಾವು ಓದುವಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಹಳವೆಂದರೆ ಓದುವ ಜೊತೆಗೆ ಟೀ ಕುಡಿಯಬಹುದು. ಓದುವುದು ಸಕ್ರಿಯವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆ. ಆದರೆ ಟಿ.ವಿ. ನೋಡುವಾಗ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಇತರ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಮತ್ತು ಅದು ಅಂಗಡಿ, ಏರ್‌ಪೋರ್ಟ್, ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸದ್ದಿಲ್ಲದ ಮೂಕದೃಶ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ತಲುಪುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಆ ದೃಶ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಎಚ್ಚರಕ್ಕೇ ಬರದೆ, ನಮಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೂರಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಅವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಬಿಂಬಗಳಲ್ಲ, ದೃಶ್ಯಜನ್ಯ ಬಿಂಬಗಳು.

ಇಂದಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಈ ದೃಶ್ಯ ಸಂವಹನದ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರ ಇದೆ. ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿ ಜನಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಯಾವ ರೀತಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಯಾವುದು ತಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಎಂಬ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ನಡೆದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಂದಿನ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ತಾವು ತೊಡುವ ಉಡುಪು, ನಿಲುವು, ಮುಖಭಾವ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂದಿನವರಿಗಿಂತ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬಿಂಬಕ್ಕೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಈ ಬಿಂಬಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಾರಾದರೂ ಅದನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯುವ

ಛಾಯಾಚಿತ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಳಸುವ ಚಿತ್ರ ಸಂಪಾದಕರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲಾಗದು. ಮಾಧ್ಯಮದ ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮುಖವೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ಒಂದಷ್ಟು ಮಾಧ್ಯಮದವರು ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಓ.ಬಿ. ವ್ಯಾನ್‌ಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತನಕ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಆರಂಭವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಘೋಷಣೆಗಳು ಮೊಳಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಬಿಂಬಗಳೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸುದ್ದಿಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕವೇ ಪ್ರಸಾರವಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಿ ಈ ಬಿಂಬಗಳು ಸೋಷಿಯಲ್ ಮೀಡಿಯಾಗಳಾದ ಟ್ವಿಟ್ಟರ್, ಇನ್ಸ್‌ಟಾಗ್ರಾಮ್, ಫೇಸ್‌ಬುಕ್ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು.

ಇದು ನಾನು - ಇದು ನಾನಲ್ಲ

ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರು ಸದಾ ತಮ್ಮ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಸಾರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಬಳಸುವ ಉಡುಪು, ಟೋಪಿ, ವೇಷಭೂಷಣಗಳು 'ಇದು ನಾನು' ಎಂದು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿಯೂ ಅವರು ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಪೋಷಾಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದರಿಂದ ಆಭಾಸ ಉಂಟಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಅಂತಲೇ ಎಲ್ಲ ಎಚ್ಚರ.

2015ರಲ್ಲಿ ಮೋದಿಯವರು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿರುವ ಪಿನ್ ಸ್ಟ್ರಿಪ್ ಸೂಟನ್ನು ತೊಟ್ಟಾಗ ಎಂತಹ ಪ್ರತಿಕೂಲ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಗಾದರೆಂದರೆ ಮತ್ತೆಂದೂ ಅಂತಹ ಸೂಟನ್ನು ಅವರು ತೊಡಲಿಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕರು ಅದನ್ನು ಅಹಂಕಾರದ ಚಿಹ್ನೆಯಾಗಿ ಕಂಡರು.

ಖಾದಿ ಪಂಚೆ, ಮೇಲುವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೇ ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡವರು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ. ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ನೇತಾರರು ಖಾದಿ ಅಥವಾ ಸಿಲ್ಕ್ ಜುಬ್ಬ, ಪಾಯಿಜಾಮ ಇವನ್ನು ತೊಡುವವರೇ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳ ನಾಯಕರು ಆಯಾ ಪಕ್ಷದ ಬಾವುಟದ ಬಣ್ಣದ ಅಂಚಿರುವ ಪಂಚೆಗಳನ್ನು ತೊಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಐರೋಪ್ಯ ರೀತಿಯ ಸೂಟು ಬೂಟು ತೊಟ್ಟವರು ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ. ನೆಹರೂ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಠಾಣ್ ಸೂಟನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಭಾರತದ ನಾಯಕರು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭೇಟಿಗಳಿಗೆ ತೊಡುವ ಅಧಿಕೃತ ಉಡುಪನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಬಗೆಯ ಜಾಕೆಟ್ಟನ್ನು 'ನೆಹರೂ ಜಾಕೆಟ್' ಎಂದು ಕರೆದು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಪಕ್ಷದವರ ಉಡುಪಿನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ತಾವು ಬಳಸಬಹುದೇ! ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರು ನೆಹರೂ ಜಾಕೆಟ್ ಕೊಂಚ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅದನ್ನು 'ಮೋದಿ ಜಾಕೆಟ್' ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಅದನ್ನೇ ತೊಡುವುದು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರಣಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಹುಲ್ ಗಾಂಧಿಯವರು ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಜಾಕೆಟ್

ಅನ್ನು ತೊಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಜೊತೆಯವರು ಅದನ್ನೇ ತೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ನಾಯಕನನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು.

ನಾನೂ ನಿಮ್ಮವನೇ - ನಾನು ನಿಮ್ಮವನಲ್ಲ

ಹೊಸಬರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಯಾರು ನಮ್ಮ ವಿಚಾರ, ಆಶಯ, ಭಾವನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರನ್ನು ನಾವು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇವೆ. ಅದು ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಹ ಸಂಶೋಧಿತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಚಾರ. ಹಾಗಾಗಿ ತಾವು ಯಾವ ಜನಸ್ತೋಮವನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ಜನರೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಬಳಸುವ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಅನೇಕ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಯಿತ್ತಾಗ ಆಯಾ ಭಾಗದ ಭಾಷೆಯ ನಾಲ್ಕಾರು ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಆರಂಭ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಹಾಪುರುಷರ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡುವುದು ಅಂತಹ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಇದನ್ನು ದೃಶ್ಯರೂಪವಾಗಿ ಸಂವಹಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧನವೆಂದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಉಡುಪು, ಟೋಪಿ, ಇವನ್ನು ತೊಡುವುದು. ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಬಿದಿರಿನ ಟೋಪಿ, ರಾಜಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಪಗಡಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಮೈಸೂರು ಪೇಟ, ಹೀಗೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸ್ಥಳೀಯರೇ ಇಂತಹ ಪೇಟವನ್ನು ನೇತಾರರಿಗೆ ತೊಡಿಸುವುದುಂಟು. 2011ರಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ವಿಯವರೊಬ್ಬರು ನೀಡಿದ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಆಗ ಅಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮೋದಿಯವರು ಧರಿಸಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ನೀಡಿದ ಶಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ವಿವಾದವೇ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅನೇಕರು 'ಇದು ನಾನು ನಿಮ್ಮವನಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪರಿಯೆಂದು ಮೋದಿ ಅವರ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಮಾಡಿದರು.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ದೇಶದ ಭಿನ್ನದನಿಗಳನ್ನು ಏಕತ್ರ ಕೂಡಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಬಗೆಬಗೆಯ ಪೇಟಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತಾಪಿ ಜನರು ಬಳಸುವ ಬಿಳಿ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಧರಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಅದು 'ಗಾಂಧಿ ಟೋಪಿ' ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಬಹಳ ಕಾಲ ಅದು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಯೂನಿಫಾರ್ಮ್ ತರಹ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಕಡೆಗಾಲದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯೋಧರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ 'ಕಾಫಿಹೌಸ್'ನ ನೌಕರರು ಅದನ್ನು ತೊಡುತ್ತಾರೆ. 'ಆಮ್ ಆದ್ಮಿ'ಯಂತಹ ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಗಳು ಗಾಂಧಿ ಟೋಪಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದರೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ರಕ್ಷಣಾಮಂತ್ರಿಗಳು ಸೇನಾನೆಲೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಯಿತ್ತಾಗ ಆಯಾ ಸೇನಾ ತುಕಡಿಯ ಸಮವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ 'ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗಿದ್ದೇನೆ' ಎಂಬಂತಹ ಸಂದೇಶ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ

ರಾಹುಲ್ ಗಾಂಧಿಯವರು ಸಿಂಥೆಟಿಕ್ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಜಾಕೆಟ್ ಅನ್ನು ತೊಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಜೊತೆಯವರು ಅದನ್ನೇ ತೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ನಾಯಕನನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು.

Scanned with CamScanner

ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೊಂದು ಖಾಸಗಿ ಆಯಾಮವೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳಬಹುದು. ಅದೂ ಸಹ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಚುನಾವಣೆಯ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ನೇತಾರರೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಎಂಬಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದಾಗ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಜೀವನದ ತುಣುಕುಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು. ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಲಾಲೂ ಪ್ರಸಾದ್ ಯಾದವರ ದೈನಂದಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವರು ರೈತಾಪಿ ಜನರ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ತಾನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರಸವಾಗಿ ಬೆರೆತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರು ಎಂಬುದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದವರು

ನಾವು ಬಡವರು, ಶ್ರಮಿಕರು, ರೈತರ ಪರವಾಗಿದ್ದೇವೆ ಹಾಗೂ ನಾವು ಬರೀ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ – ಇದು ಎಲ್ಲ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಅಂಬೋಣ. ಅದನ್ನು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕೃತತೆ ಹೆಚ್ಚು. ಇದನ್ನು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಲೇ ಅವರು ಇಂತಹ ಛಾಯಾಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ಬಿಂಬವಾಗಬಹುದಾದ ಕ್ಷಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುವ 'ಬಿಂಬ ಸಲಹೆಗಾರರು' (ಇಮೇಜ್ ಕನ್ಸಲ್‌ಟೆಂಟ್) ಸಹ ಇದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರಮಿಕರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಶ್ರಮದಾನ ಮಾಡುವುದು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮಾಡುವುದು, ಗ್ರಾಮವಾಸ್ತವ್ಯ ಮಾಡಿ ರೈತರ ಹಳ್ಳಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂಗುವುದು, ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕಸ ಗುಡಿಸುವುದು, ಮೋರಿಗಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದು, ಪೈರು ಕಟಾವು ಮಾಡುವುದು, ಎಲ್ಲಾದರೂ ಭೀಕರ ಪ್ರವಾಹದಿಂದಲೋ ಇತರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪದಿಂದ ಜನ ನರಳಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದು – ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಛಾಯಾಚಿತ್ರಕಾರರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರವಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲಿರುವ ನಾಲ್ಕಾರು ಜನಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದು ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿರುವ ಜನಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲ, ಮಾಧ್ಯಮದ ಅವಗಾಹನೆಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು. ಹಾಗಾಗಿ ಬಿಂಬಜನ್ಯವಾಗಬೇಕು.

'ಜನಸಾಮಾನ್ಯನ ಜೊತೆಗೆ ನಾವಿದ್ದೇವೆ, ನಾವೇನೂ ಬೇರೆಯಲ್ಲ' ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲು ಸೈಕಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿಗೆ ಬರುವುದು, ಮೆಟ್ರೋದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಾತಾಡಿಸುವುದು, ಜನರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಪಾನಿಪುರಿ ತಿನ್ನುವುದು, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಸುರಕ್ಷಾ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿ ಜನರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿಬಿಡುವುದು,

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬಿಂಬ ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಿಯೆಯೇ. ಅಲ್ಲೂ ಮಾಧ್ಯಮದವರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ಸೃಜನಶೀಲವಾದ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಾದೀತು.

ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಒಳಗೆ-ಹೊರಗೆ

ಒಂದು ಛಾಯಾಚಿತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದಾಗ ಅದರೊಳಗೆ ಯಾವ್ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ವಸ್ತುಗಳು ಇನ್ನಿತರ ವಿವರಗಳು ಇರುತ್ತಾವೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ನಮ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಮೀಪ್ಯವು ಒಂದು ಅಂಶ. ಜೊತೆಗೇ, ಸ್ಥಾನ ಸಹ. ಯಾರ ಪಕ್ಕ ಯಾರು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾರು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ, ಯಾರು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಈ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನಾವು ಆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಹ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇರುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಂದರೆ ಆ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಪ್ರಮುಖ ನೇತಾರ ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆದಷ್ಟು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಅಥವಾ ಅದರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸರಿಯಬೇಕು. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಪ್ರಮಾಣವಚನ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ನಂತರದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೀವು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡರೆ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದೀತು. ಗೃಹ, ರಕ್ಷಣೆ, ಹಣಕಾಸು – ಇಂತಹ ಮುಖ್ಯ ಖಾತೆ ಇರುವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರೆ, ಗೊಬ್ಬರ, ಮಹಿಳಾಕಲ್ಯಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಯಾವುದೇ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ತರತಮದ ಸೂಚನೆಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದರೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಭಾವಿ ನೇತಾರರೊಂದಿಗೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಂದು ಛಾಯಾಚಿತ್ರ ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೂಕುನುಗ್ಗಲನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರೂ ಸರಿಯೇ, ಅಂತಹ ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಬೇಕು. ಕೆಲವರು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಸ್.ಎಂ.ಕೃಷ್ಣರವರು ಮೋದಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿರುವ ವೇದಿಕೆಯ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮುಜುಗರದಿಂದ ನಿಂತಿರುವ ಚಿತ್ರ ನೋಡಿದರೆ ಇದು ನಿಚ್ಚಳವಾದೀತು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಧಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರದೆಡೆಗೆ ಸಾಗುವುದೇ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ.

ಇಂತಹ ಬಿಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವೇದಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ್‍ಯಾರ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ – ಗಾಂಧಿ, ಭಾರತಮಾತೆ, ಕೋದಂಡ ಹಿಡಿದಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದಾದರೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳು – ಇವೆಲ್ಲ ಆಯಾ ರಾಜಕಾಣಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನು, ನಂಬಿಕೆಗಳೇನು, ಅವರ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂವಹನಿಸುತ್ತವೆ. ನೇತಾರರು ಟಿ.ವಿ.ಗಳಿಗೆ ಸಂದರ್ಶನ ನೀಡುವಾಗ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ವಸ್ತುಗಳು, ಚಿತ್ರಗಳು, ಬಾವುಟಗಳು ಇವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಜೆ.ಪಿ. ನಾಯಕರು ಸಂದರ್ಶನ ನೀಡುವಾಗ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೀನದಯಾಳ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ವಾಜಪೇಯಿ ಇಂತಹವರ ಚಿತ್ರ ಕಾಣುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಅಡ್ವಾನಿಯವರ ಚಿತ್ರ ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿಯೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕರ ಹಿಂದೆ ಪಿ.ವಿ. ನರಸಿಂಹರಾವ್ ಅಥವಾ ಲಾಲ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಚಿತ್ರ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಏನು ಕಾಣುತ್ತಿದೆಯೋ ಅದರಷ್ಟೇ ಕಾಣದಿರುವ ವಿವರಗಳೂ ಮುಖ್ಯ. ಈ ವಿವರಗಳೆಲ್ಲ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗಿಂತ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಇತರರಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಉಪಾಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಬೇಡದ ಕೆಲವರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಅಭಾಸ ಉಂಟಾಗುವುದೂ ಇದೆ. 2018ರಲ್ಲಿ ದಾವೋಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಶೃಂಗಸಭೆಯ ಸಮೂಹಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರ ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆಗ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದ ನೀರವ್ ಮೋದಿಯವರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಹಳ ಕೋಲಾಹಲ ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಹಳೇ ಚಿತ್ರಗಳು, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟ ಕಥೆಗಳು ಅಥವಾ ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ, ಈಗ ಕಳಂಕಿತರಾಗಿರುವ ಬಾಬು ಅಸಾರಾಮ್ ಜೊತೆಗೆ ನಿಂತಿರುವ ತರಹದ ಬಿಂಬಗಳು ಹೊರಬಂದಾಗ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾದರೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನವೇ ಕೊನೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟದ್ದೂ ಇದೆ.

ಇಂದೂ ಸಲ್ಲಬೇಕು, ಮುಂದೂ ಸಲ್ಲಬೇಕು

ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆಗಳೇನು, ನನ್ನ ಮೌಲ್ಯಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಸಹ ನೇತಾರರು ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಒಳಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಅದರ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೇಲೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ಅಂತಹ ಒಂದು ಬಿಂಬ. ಅದು ಅವರ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರಿಸುವ ಪರಿ ಆಗಿತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ಆಕೆಯ ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಸಹ.

ರಾಹುಲ್ ಗಾಂಧಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಜನಿವಾರ ತೊಟ್ಟು ಹತ್ತಾರು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ಬಿಂಬವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಹ ಅವರ ನಂಬಿಕೆಗಳ ದೃಶ್ಯ ಬಿಂಬವೇ. ಇವೆಲ್ಲ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಿಂಬಾಲಕರು ಹಾಗೂ ವೋಟ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂದೇಶವನ್ನು ರವಾನಿಸುವ ರೀತಿ. ಮತ್ತೆ, ಮೋದಿಯವರು ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಕೂತ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ನೆಹರೂರವರಂತೆ ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ಹಾರಿಬಿಡುವುದು ಇವು ಇತಿಹಾಸದ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ತೂರಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನಗಳಾದರೆ, ಯೋಗದಿನದಂದು ಆಸನ ಮಾಡಿದ್ದು, ಕೇದಾರನಾಥದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕೂತಿದ್ದು, ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬೇಕಾದ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಾಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ಹಿಂದೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಜೊತೆಗೇ ಎಲ್ಲ ನೇತಾರರಿಗೂ ಸದ್ಯದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವುದರ ಜೊತೆಗೇ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನ ತನ್ನನ್ನು, ಗಾಂಧಿ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಉಪ್ಪು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಂತಹ ಸ್ಮರಣೀಯ ಬಿಂಬಗಳಲ್ಲಿ, ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂಬ ಮಹದಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ.

ರವಿಕುಮಾರ್ ಕಾಶಿ

ಲಲಿತಕಲೆ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದಿರುವ ರವಿಕುಮಾರ ಕಾಶಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಅವರ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲೇಷನ್‌ಗಳು ಸಹೃದಯರ ಗಮನಸೆಳೆದಿದ್ದು, 'ಮಯೂರ' ಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ದೃಶ್ಯಕಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 'ಅನುಕ್ತ' ಅಂಕಣಬರಹಗಳ ಮಾಲಿಕೆ ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ. 'ಸೇನಾ ಪರ್ವ' ಅವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುಸ್ತಕ.

Scanned with CamScanner